

СТАНИСЛАВ ЛЕМ

МАСКА

Превод от полски: Огнян Сапарев, 1988

chitanka.info

В началото бе мрак и студен пламък, и протяжен грохот, и в дълги шнурове от искри обгорени многочленести куки ме подаваха нанякъде, и пълзящи метални змии ме побутваха със сплеснатите си муцуни, а всяко докосване събуждаше светкавична, остра и почти сладостна тръпка.

Иззад кръгли стъкла ме следеше неизмеримо дълбок, неподвижен поглед, той се отдалечаваше, а може би аз се придвижвах по-нататък и влизах в кръга на следващия поглед, който предизвикваше същото вцепенение, преклонение и страх. Това мое пътешествие възнак продължи неизвестно колко, а с придвижването напред се уголемявах и се разпознавах, усещах своите предели, макар че не мога да определя кога успях да обгърна собствените си форми, да различа всяко място, където свършвах. Оттам нататък започващ светът, бучащ, пламтящ, тъмен, а после движението спря и изчезнаха тънките многочленести пипала, които ме подаваха едно на друго, повдигаха ме леко, нагоре, пъхаха ме в хватката на клещите, побутваха ме с плоски усти във венец от искри, и лежах — още безсилно, макар че вече бях способно на самостоятелни движения, но съзнавах, че още не им е дошло времето, и в този вцепенен наклон — защото тогава лежах в наклонено положение — последен електрически удар, бездиханно причастие, вибрираща целувка ме напрегна и това беше знак да се вдигна и пропълзя в тъмния кръгъл отвор и вече, без всякакво побутване, докоснах студените, гладки, вдълбнати площи, за да се просна върху тях с каменно облекчение. А може би всичко бе сън.

За събуждането си не зная нищо. Помня само непонятно шумолене и хладен полумрак наоколо; светът ми се откри с просторна светлина, в блясък, раздробен на цветове, и още много удивление имаше в моите движения, когато прекрачих прага. Силна светлина се изливаше отгоре върху пъстрия хаос от вертикални тела, виждах поставените, върху тях кълба, които обърнаха към мен блестящите си влажни копчета, всеобщата гълчка замря и в настъпилата тишина направих още една малка крачка.

И тогава с нечут, едва доловим звук на скъсана в мене струна усетих прилива на своя пол — така неудържим, че ми се замая главата и притворих очи. И докато стоях така със затворени очи, от всички страни започнаха да долитат думи, защото заедно с пола придобих и

език. Отворих очи и се усмихнах, и тръгнах напред, а моята рокля вървеше с мен, движех се величествено, окръжена от кринолина, без да знам накъде, но вървях все напред, защото това беше придворен бал и споменът за моята грешка, когато само преди миг взех главите за кълба, а очите за мокри копчета, ме забавляваше с детската си глупост, затова се усмихвах, но усмивката ми беше предназначена само за мен. Слухът ми беше остръ и аз отдалеч разпознавах шепота на изискано признание и въздишките — затаени у кавалерите, завистливи у дамите — откъде е това момиче, виконте? А аз вървях през огромната зала, пред кристалните огледала и розови листенца се ронеха върху мен от мрежата, закачена на тавана, и виждах своето отражение в похотливите очи на мургавите перове и неприязънта, избиваща по изрисуваните лица на жените.

В прозорците от тавана до паркета зееше нощта, в парка горяха бъчви със смола, а между прозорците, в ниша пред мраморна статуя стоеше човек, по-нисък от другите, окръжен от рояк придворни в черно-жълти раирани дрехи, които явно се стремяха към него, но не прекрачваха пустия кръг, и единствено той не погледна към мен, когато приближих. Преди да го отмина, се спрях и макар че той не гледаше към мен, прихванах с връхчетата на пръстите кринолина, свеждайки очи, като че исках да му се поклоня дълбоко, но погледнах само ръцете си, тънки и бели, и не знам защо тази белота, засияла върху синия атлас на кринолина, ми се стори ужасяваща. А той, този нисък господин или пер, заобиколен от дворяни, зад чийто гръб се издигаше блед рицар в полудоспехи, с открита светла глава и малка като играчка мизерикордия в ръка, не пожела дори да ме погледне, говорейки нещо с нисък, сякаш заглушен от скука глас пред себе си, без да се обръща към никого. А аз, без да се поклоня, само го погледнах бързо и внимателно, за да запомня лицето му с леко изкривена уста, тъй като бял белег бе сгърчил ъгълчето й в гримаса на скука — впила очи в тази уста, аз се завъртях на токче така, че кринолинът зашумя, и отминах нататък. Едва тогава той ме погледна и аз много ясно почувствувах този поглед — бърз, хладен, но така пронизващ, сякаш беше залепил буза до приклада на невидима пушка, прицелена в моята шия между масурите на златистите букли — и това беше второто начало. Не исках да се обръщам и все пак се обърнах и се наведох в нисък, много нисък реверанс, като повдигнах с две ръце кринолина, сякаш потъвайки през

него в лъскавия под, защото това беше кралят. След това се отдалечих бавно, замисляйки се откъде знае всичко така добре, и бях близко до извършване на нещо неуместно, защото, след като не можеше да знам, а знаех — по някакъв натрапчив и безусловен начин, започнах да приемам всичко за сън, а какво пречи на сън да уловиш някого за носа? Малко се изплаших, но не бих могла да събъркам, сякаш в мен имаше невидима граница. Така се лутах между чувството, че съм будна и че сънувам, вървейки, без да знае защо и къде, и с всяка крачка в мен се вливаше знание, вълна след вълна, а те като на бряг оставяха в мен нови имена и титли, изплетени сякаш от дантели; докато стигна средата на залата, под сияещия канделабър, който се носеше като кораб в огнено море, вече знаех всичките имена на дамите, прикриващи с козметично майсторство своята похабеност.

Знаех вече толкова, колкото знае човек, дошъл на себе си от кошмар, който все още помни, а това, което ми беше още недостъпно, се рисуваше в съзнанието ми като две затъмнения — моето минало и настояще, защото все още ни най-малко не се познавах. Затова пък вече усещах своята голота — гърди, корем, бедра, шия, рамене, невидими стъпала, скрити под богата премяна, докосвах позлатения топаз, който пулсираше като светулка между гърдите, усетих израза на лицето си, съвсем неуловим, който сигурно удивляваше, защото на всеки, който ме погледнеше, се струваше, че се усмихвам, но внимателно вглеждане в моите уста, очи, вежди забелязваше, че там няма и следа от веселост, дори и само вежлива. И той отново търсеше усмивка в очите ми, а те бяха съвсем спокойни, шареше с поглед по бузите ми, търсеше я в брадичката, но аз нямах лекомислени трапчинки, бузите ми бяха гладки и бели, гушката сериозна, тиха, делова и безупречна като шията, която също нищо не изразяваше. Тогава загледанияят изпадаше в недоумение откъде му е хрумнало, че се усмихвам, и объркан от своето раздвоение и моята красота, се дръпваше назад в тълпата или дълбоко се покланяше, поне с този жест да се скрие от мен.

А аз все още не знаех две неща, макар и смътно да се досещах, че те са най-важните. Не разбирах защо кралят не ме погледна, когато минавах покрай него, защо не искаше да ме гледа в очите, въпреки че не се боеше от моята красота, и не я пожела — аз усетих, че представлявам за него някаква стойност, но някак си по-особена, като

че ли аз самата бях нищо или по-точно бях нещо, но не за тази блестяща зала, че съм създадена не за танци по огледално лъснатия паркет, подреден в многоцветна мозайка под излетите от бронз гербове на порталите — и все пак, когато го отминавах, в него не възникна нито една мисъл, по която бих могла да отгадая кралската му воля, а когато ме изпрати с мимолетен и небрежен поглед, но сякаш над въображаемо дуло, аз разбрах даже това, че не в мен се прицелва с безцветните си очи, крито би трябало да скрие зад тъмни стъкла, защото за разлика от лицето очите му не се преструваха и сред пресилената изисканост изглеждаха като остатък от мръсна вода в меден тас. Не, неговите очи изглеждаха като нещо намерено на боклука, което трябва да се крие, да не се показва публично.

Като че ли искаше нещо от мен, но какво? Не можех да се замисля над това, защото трябваше да се съсредоточа над друго. Аз познавах всички тук, а мен никой не познаваше. Може би само той — кралят. Разполагах вече с известно знание за себе си, чувствата ми все повече се объркваха и когато прекосих три четвърти от залата, тръгнах по-бавно, а в пъстрата тълпа сред вкостенелите лица от сребърен скреж по бакенбардите и другите — изкривени, подпухнали, изпотени под напластената пудра, — между ленти на ордени и галони се отвори коридор, за да мога да мина като кралица по тази пътечка сред навалицата, плъзгайки се по отклоняващите се погледи — но накъде вървях?

Към някого.

А коя бях аз самата? Мислите ми се носеха с невероятна бързина и за секунда разбрах колко необикновена е разликата между мен и тази благовъзпитана сбирщина, защото всеки от тях имаше минало, семейство, разни отличия, получени чрез интриги и мошеничества, всеки разнасяше своята торба с недостойна гордост, влечейки отзад своето минало, както колата в пустинята тегли зад себе си опашката на вдигнатия прах; а понеже аз бях от далечна страна, имах като че ли не едно минало, а множество, затова моята съдба би могла да стане разбираема за тях само при постепенно превеждане на езика на тукашните нрави, на този чужд език, който вече ми звучеше свойски, бих могла да се приближа до техните представи, но само с помощта на подбрани понятия и все пак бих останала чужда за тях. А може би също и за себе си? Не... впрочем почти да, нямах никакви други

знания освен тези, които нахлуха у мен на прага на залата като вода, която, отнесла здравата преграда на бента, се бунтува и залива пустотата; извън това знание разсъждавах съвсем логично, нима можех да бъда едновременно цяло множество? Да произлизам от много отхвърлени минали съдби? Логиката ми, отделена от обърканите спомени, твърдеше, че това е невъзможно, че мога да имам само едно минало, а щом съм графиня Тленикс, дуеня Зорена, младата Виргиния — сирота от Валандския род от задморската страна на Лангдолите, щом не съм в състояние да различа измислицата от действителността, да намеря себе си в истинската си памет, то може би спя? Но ето — засвири оркестърът: балът напираше като каменна лавина и беше трудно да повярвам в друга, по-реална от тази действителност, макар че още от събуждането ми беше готова да се разпушка.

Аз вървях в неприятна вече замая, внимавайки за всяка крачка, защото отново се връщаше главозамайването, което нарекох *vertigo*^[1]. Не измених ни най-малко кралската си походка, макар че това ми струваше огромни усилия, външно незабележими и именно поради това още по- силни, когато в един момент почувствувах подкрепа отдалеч: погледът на мъж, който седеше в ниска ниша до полуутворен прозорец, с несериозно паднала на рамото му драперия на брокатената завеса, избродирана с червено-сиви короновани лъвове, страшно стари, държащи в лапите си скрипти и ябълки — отровни райски ябълки. Този човек, заобиколен от лъвове, облечен в черно — прилично, но с някаква естествена небрежност, която няма нищо общо с изкуствения мъжки безпорядък, този непознат, не денди, *cisisbej*^[2], не придворен и не красавец, но и не стариц, ме гледаше от своето усамотение сред всеобщата гълъчка — толкова самотен, колкото бях и аз. А наоколо се тълпяха онези, които запалват *sugarillo* с усукана банкнота пред очите на партньорите на *tarocco*^[3] и хвърлят златните дукати върху зеленото сукно, както хвърлят индийски орехчета на лебедите в езерцето — онези, които не могат да извършат нищо глупаво или позорно, защото високата знатност освещава с благородство всяка тяхна постъпка. Този мъж никак не подхождаше на тази зала и дори снизходителността, с която позволяваше на коравия брокат с кралски лъвове да се отпуска на рамото му, хвърляйки по лицето му пурпурен отблъсък от трона, изглеждаше като най-фино издевателство. Той не беше млад, но младостта още живееше в

тъмните, нееднакво присвiti очи, и слушаше, а може би не слушаше своя събеседник, малък плешив шишко с физиономия на преяло добродушно куче. Когато непознатият стана, завесата се пълзна от раменете му като ненужна фалшива маскировка и очите ни се срещнаха в упор. Но моите се отдръпнаха веднага, като в бягство — мога да се закълна. И все пак неговото лице остана на дъното на очите ми — сякаш ослепях и оглушах за миг, така че вместо оркестъра известно време чувах само биенето на сърцето си. Не знай защо.

Лицето му, уверявам ви, беше съвсем обикновено: Наистина асиметричните му черти криеха нещо от привлекателната некрасивост на високите умове, но, изглежда, беше вече уморен от собствения си интелект, прекалено проницателен, който постепенно го е унищожавал в самоубийствени нощи бдения — виждаше се, че му е тежко и че е имало часове, в които с радост би се избавил от своята мъдрост, вече не привилегия и дар, а бреме, защото непрестанната мисъл сигурно му е досаждала, особено когато е бил самотен, а това му се е случвало често — навсякъде, следователно и тук. А тялото му, скрито под прилично скроено, но недостатъчно пристегнато облекло — ушито така, сякаш той сам е сдържал старанията на шивача, — изведнъж ме накара да помисля за неговата голота.

Търде печална ще е вероятно тази голота, почти отблъскваща мъжествена, атлетически мускулеста, с набъбнали възли на издутините, със струните на сухожилията, способни да предизвикват скомина у стареещи жени, които още не са се отказали от всичко и още лудуват като мартенски котки. Затова пък главата му беше мъжествено прекрасна, с гениална линия на устните, с гневлива избухливост на веждите, разрязани с бръчка по средата, и със съзнание колко е смешен с големия, мазно лъщящ нос. Ох, не беше красив този мъж и даже неговата некрасивост не изкушаваше, той беше просто по-различен и ако не се бях вътрешно отпуснала, когато погледите ни се сблъскаха, сигурно щях да продължа по-нататък.

Наистина, ако го бях направила, ако ми се беше удало да се измъкна от зоната на неговото привличане, милостивият крал щеше да се заеме с мен — с трепване на пръстена, с ъгъла на избелелите си очи, с острите като карфички зеници — и аз щях да се върна там, откъдето дойдох. Но в този момент и на онова място аз още не можех да знай всичко това, не разбирах, че тази уж случайна среща на погледи,

мимолетно пресичане на черните дупчици на зениците на две същества — защото в края на краищата това са дупчици, кръгли прибори, които пъргаво се хълзгат в очните дупки на черепа... Откъде можех да зная, че всичко е било предопределено?

Аз вече отминавах, когато той стана, отхвърли от ръкава си увисналия край на броката, сякаш давайки знак, че комедията е свършила, и се втурна след мен. След няколко крачки се спря, изведнъж осъзнал колко нахална е неговата решителна постъпка, какъв заплес би изглеждал, помъквайки се зад непознатата красавица като зазяпан глупак след оркестър. Тогава аз, свивайки едната си длан, избутах с другата от китката си панделката на ветрилото. За да падне. И той веднага...

Оглеждахме се вече отблизо, над седефената ръкохватка на ветрилото. Това беше прекрасен и страшен миг, смъртен студ стегна гърлото ми, затова — усещайки, че не мога да издам звук, а само хриптене — му кимнах с глава. И този ми жест излезе несръчен като недовършения реверанс пред краля, който не ме удостои с поглед.

Той не отвърна на моя поклон — явно беше твърде изненадан и изумен от това, което ставаше в него, защото не бе очаквал от себе си нещо подобно. Зная това, защото той после ми го каза, но и да не си беше признал, пак щях да го зная.

Дължен беше да каже нещо, за да не стърчи като дръвник, какъвто изглеждаше в този момент и много добре го съзнаваше.

— Госпожице — произнесе той, изгрухтявайки като прасе. — Госпожице, вашето ветрило...

Отдавна вече държах ветрилото в ръцете си. И себе си също.

— Господине — отзовах се аз и гласът ми прозвуча глухо, неочеквано, но той можеше да си помисли, че това е обикновеният ми глас, нали никога по-рано не го беше чувал, — дали не трябва да го изпусна още веднъж?

И се усмихнах, ох, не изкусително, не съблазнително или лъчезарно. Усмихнах се само защото усетих, че се изчервявам. Но тази руменина не беше моя, тя се разля по бузите, обхвана лицето и порозови ушите ми — аз чувствувах прекрасно всичко това, но не изпитвах нито изумление, нито възхищение, нито смущение пред този чужд човек, всъщност един от многото залутани в тълпата придворни. По-точно казано: тази руменина нямаше нищо общо с мен, тя дойде от

същото място, откъдeto и знанията, появили се в мен на прага на залата, с първата крачка върху нейната огледална повърхност; тази руменина, беше като че ли част от придворния етикет, нещо общоприето както ветрилото, кринолина, топаза и прическата. И за да омаловажа тази руменина, понеже не исках да я изтълкува превратно, се усмихнах не на него, а над главата му, балансирайки между любезнотта и насмешката, а той се засмя тихо, почти беззвучно, сякаш на себе си, съвсем като момченце, което знае, че най-строго от всичко на света му е забранено да се смее, и именно затова не е в състояние да се въздържи. И от този смях мигновено се подмлади.

— Ако mi дадете малка отсрочка — каза той и изведнъж престана да се смее, сякаш изтрезнял от новата мисъл, бих могъл да измисля отговор, достоен за твоите думи, тоест изключително остроумен. Но обикновено най-добрите мисли mi идват чак на стълбите.

— Нима сте толкова ненаходчив? — запитах, съредоточавайки усилието на волята си върху лицето и ушите, защото тази упорита руменина взе да ме ядосва, тя mi пречеше да се чувствувам независима и аз се досещах, че тя е ефект на същия замисъл, с който кралят me отдаваше на предназначението mi.

— Може би трябва да добавя „няма ли средство против това“? А вие ще отговорите, че всичко е безсилно пред лицето на красотата, чието съвършенство сякаш потвърждава съществуването на Абсолюта. Тогава и двамата ще станем по-сериозни за два такта на оркестъра и със съответната ловкост ще се измъкнем от обичайната придворна почва. Но на мен mi се струва, че тя vi е чужда, затова може би ще бъде по-добре да не разговаряме така...

Едва сега, когато чу тези думи, той се изплаши от мен и вече наистина не знаеше какво да каже. Очите mu придобиха такава сериозност, сякаш ни беше подхванала буря и ни отнасяше неизвестно къде, в нищото.

— Коя си ti? — запита той суро. От играта и от флиртуването не беше останала нито следа — имаше само страх от мене. А аз ни най-малко не се страхувах от него, макар че би трябвало да се изплаша, защото усетих как неговото лице, тази груба кожа, опърничаво разрошените вежди, големите стърчащи уши съвпадат с някакво заключено в мен очакване, съвпадат като че ли с негатива, който бях

носила в себе си непроявен и който изведнъж започна да се проявява... Дори ако той беше моята присъда, аз не се страхувах от него. Нито от себе си, нито от него, но силата, която това съвпадение освободи в мен, ме накара да трепна не като човек, а като часовник, стрелките на който са се събрали и той се кани да удари полунощ, но ударът още не се е разнесъл. Никой не би могъл да забележи това трепване.

— Ще ви обясня по-късно — отговорих много спокойно. Разтворих ветрилото и се усмихнах с лека бледа усмивка, с каквато окуражават болните и слабите. — Аз бих пийнала малко вино. А вие?

Той кимна с глава, опитвайки се да си сложи като маска маниерите, които не бяха нито по вкуса, нито по възможностите му, и ние тръгнахме по паркета, поръсен със седефени капки воськ, които се стичаха от канделабъра: през цялата зала, ръка за ръка, чак до стената, където лакеите разливаха напитки в бокалите.

Тази нощ не му казах коя съм, защото не исках да лъжа, а и аз не знаех истината. Истината не може да бъде противоречива, а аз бях дуеня, графиня и сираче, всичките генеалогии се въртяха в мен и всяка би могла да бъде истинска, ако я признаех за своя; вече разбирах, че моята истина ще бъде предопределена от моя избор и каприз, и тази, която избира, ще изтриве останалите, но аз продължавах да се колебая сред тези възможности, защото ми се струваше, че в тях се тай никакво коварство на паметта — по-скоро бях най-обикновена болна, страдаща от раздвоение на личността, която се е измъкнала от грижовната опека на близките си. Продължавайки разговора, помислих, че ако действително съм луда, всичко ще свърши благополучно. От безумието може да се излезе като от сън — и в двета случая има надежда.

По-късно, когато ние заедно — а той не се отделяше от мен дори на крачка — минахме край негово величество, малко преди той да благоволи да се оттегли в покоите си, усетих, че повелителят даже не погледна към нас, и това беше страхотно откритие. Той не се заинтересува от моето държане с Ародес, това явно не беше необходимо, той не се съмняваше, че може напълно да ми се довери, както се вярва на изпратените тайни убийци, които не отстъпват до последния си дъх, защото тяхната съдба е в ръцете на този, който ги е изпратил. Но би могло да бъде и другояче: кралското равнодушие би трябвало да унищожи моите подозрения — след като той не гледа към мен, значи аз не знача нищо, а от това преследващите ме натрапчиви

идеи пак стигнаха до мисълта за безумието. И ето аз — прекрасна като ангел, побъркана, се смея и пия заедно с Ародес, когото кралят ненавижда като никого другиго, но се е заклел пред майка си на смъртния ѝ одър, че ако зла участ стигне този мъдрец, то ще бъде само по негова воля. Не зная дали това ми разказа някой по време на танците, или аз го узнах от самата себе си, защото нощта беше толкова дълга и шумна, огромната тълпа непрекъснато ни разделяше, а ние отново се намирахме един друг, неумишлено, като че ли всички, тук бяха замесени в един и същ заговор — явно бълнуване, защото не се намирахме сред механични танцуващи манекени. Разговарях със старци, с девици, завиждащи на красотата ми, различавах неизброими оттенъци на почтената глупост, която толкова бързо, се превръща в злоба, разголвах тези мизерни честолюбци и тези момиченца с такава лекота, че чак ми ставаше жал за тях. Струваше ми се, че съм въплъщение на разума, изпълнен с нюанси; аз искрях от остроумие и то засилваше блъсъка на очите ми — макар че заради тревогата, която се, надигаше в мен, аз по-охотно бих се правила на глупачка, за да спася Ародес, но именно това не можех да направя. Уви, не бях толкова всесилна. Беше ли подвластен на лъжата моят разум, който изглеждаше въплъщение на справедливостта? Ето над какво мислех по време на танца, правейки фигуранте на менуета, докато Ародес, който не танцуваше, ме гледаше отдалеч черен и слаб на фона на обшивия с лъзове пурпурен брокат. Кралят се оттегли, а скоро след това се сбогувахме и ние. Не му позволих да попита за нищо, а той все се опитваше да каже нещо и бледнееше; когато изговарях „не“ — отначало с устни, а после само със затвореното ветрило. Излизайки от двореца, аз не знаех нито къде живея, нито откъде съм дошла, нито къде отивам, знаех само, че това не ме засяга, всички мои опити да разбера нещо бяха напразни. Как да си го обясня? Известно е: не можеш да обърнеш очните си ябълки така, че да погледнеш навътре в черепа.

Позволих му да ме изпрати до вратите на двореца; зад кръга от все още пламтящи бъчви със смола се простираше паркът, изсечен сякаш от въглен, а в студения въздух се носеше далечен нечовешки смях — дали това бяха бисерните звуци на фонтаните, изработени от южни майстори, или говорещите статуи, увиснали над алеите като белезникави гротескни маски; кралските славии пееха, макар че

нямаше кой да ги слуша, близо до оранжерията един от тях се чернееше на лунния диск като нарисуван. Едрият пясък хрущеше под краката ни, а златените остриета на оградата стърчаха в редицата над мокрия листак.

Той бързо и зло ме хвани за ръката, която не успях да дръпна, редом засияха белите еполети на grenadierите на негово величество, някой поръча моята карета, конете биеха с копита, виолетовите огънчета на фенерите блеснаха върху вратите на каретата, стъпалото падна. Това не можеше да бъде сън.

— Кога и къде? — запита той.

— Най-добре е никога и никъде — казах своята голяма истина и добавих бързо и безпомощно: — Не се шегувам, ела на себе си, мъдрецо, и ще разбереш, че ти давам добър съвет.

Исках да кажа още нещо, но не ми се удаде да го изговоря, беше толкова странно, можех да мисля всичко, каквото ми хрумне, но глас не излизаше, не можех да стигна до тези думи. Хриптене, немота, сякаш със завъртане на ключа в ключалката резето се беше вмъкнало между нас.

— Много късно — тихо каза той, навеждайки глава. — Прекалено късно.

— Кралските паркове са отвореният утринния до обедния сигнал — казах аз с крак на стъпалото на каретата... — При езерцето с лебедите има стар дъб. Утре точно на обед ще намериш в хралупата му известие. А сега ти пожелавам да забравиш, че сме се срещали — измисли някаква магия. Ако знаех как, бих се помолила за това.

Не беше тук мястото да говоря това, думите бяха банални, но не можех да се измъкна от тази ужасна баналност. Разбрах го, когато каретата беше вече тръгнала и той можеше да изтълкува моите думи като страх от чувството, което е събудил в мен. Така си и беше: аз се страхувах от чувството, което той събуди в мен, обаче то нямаше нищо общо с любовта. А аз говорех онova, което можех да кажа, както през нощта в мочурище опитвах с протегнат крак почвата — дали при следващата крачка няма да затънеш. Така аз опитвах думите, налучквайки с дъха си това, което можех, и онova, което не ми беше възможно да кажа.

Но той не можеше да го знае. Ние се разделихме объркани, в тревога, подобна на страст, защото така започна нашата гибел. И аз,

нежна, сладка, неизкусена, все по-ясно разбирах, че съм негова съдба в неотвратимото страшно значение на тази дума.

Купето на каретата беше празно — потърсих лентата, закачена за ръкава на кочияша, но не я намерих. Прозорци също нямаше — може би стъклото беше черно? Вътре мракът беше така пътен, сякаш не принадлежеше на нощта, а на нищото. Не просто липса на светлината нищо. Шарех с ръце по огънатите, облицовани с плюш стени, но не открих нито рамка на прозорец, нито ръчки, нищо освен извити, меко постлани повърхности пред мен и над мен — покривът беше удивително нисък, сякаш ме бяха затворили не в карета, а в друсащ се наклонен кальф, не чувах нито тропота на копитата, нито обикновеното при движение потракване на колелата. Чернота, тишина и нищо. Тогава аз се обърнах към себе си — за себе си всъщност бях много по-опасна загадка от всичко, което се беше случило до този момент. Паметта ми беше безотказна. Струваше ми се, че всичко е трябвало да бъде така, че иначе не би могло да стане; помнех своето първо пробуждане, още лишено от пол, когато не бях аз — сякаш си спомнях натрапчив сън, който ме обвива като пашкул. Помнех събуждането си на прага на дворцовата зала, когато вече бях в сегашната действителност, помня даже лекото скърцане, с което се отвориха украсените с резба двери, помня и маската на лицето на лакея, от служебно усърдие превърнат на изпълнена с почитание кукла — жив восьчен труп. Сега всичките ми спомени се сляха в един, а аз можех мислено да се върна назад, там, където още не знаех какво е това двери, какво е това бал и какво е това аз. Като тръпка ме прониза споменът — злорадо тайнствен, — че първите си мисли, едва наполовина облечени в думи, аз изразявах във формите на друг род. Станало, видяло, влязло — това бяха формите, използвани от мен, преди блясъкът на залата, бликнал през разтворените врати, да ме удари в зениците и да отключи — сигурно той, защото кой друг, — да отвори в мен говора, онези шлюзове и клапани, през които с болезнена бързина се вляха в мен човешкото познание на думите, придворните жестове, обаянието на съответния пол, заедно със спомена за лицата, сред които на първо място беше лицето на Ародес, а не на кралската гримаса. И макар че никой никога не би могъл да ми обясни това, аз бях съвсем сигурна, че пред краля съм се спряла по погрешка — обърквайки предназначения с предназначителя. Грешка — но щом тази

съдба е податлива на грешки, тя е неистинска и значи аз още мога да се спася?

Сега в пълно уединение, което не ме тревожеше и даже беше удобно, защото позволяващо спокойно и съсредоточено да си помисля, когато се опитвах да разбера коя съм аз, ровейки в спомените, толкова достъпни и добре подредени, че ми бяха подръка като отдавна позната наредба в старо жилище, когато задавах въпроси, виждах всичко станало тази нощ — но отчетливо и ясно само от прага на дворцовата зала. А преди? Къде съм била — или било!? — преди това? Откъде се взех? Най-простата и успокояваща мисъл гласеше, че не съм съвсем здрава, че се връщам от болестта като от екзотично, пълно със странни приключения пътешествие, че като изискана, книжна и романтична девойка, малко занесена и със странности, прекалено крехка за този брутален свят, са ме овладели натрапчиви видения. Може би, бълнувайки в истерична треска, съм си въобразила пътешествието през металния ад — несъмнено на легло с балдахин, в общита с дантели постеля, мозъчната треска дори ми е отивала в блъсъка на свещите, така озарявящи сводовете, че да не се изплаша, когато дойда на себе си, и в наведените над мен фигури да позная веднага неизменно любещите ме опекуни. Що за сладка лъжа! Имала съм видения, нали? И те, вплитайки се в чистия поток на моята единствена памет, са я раздвоили. Раздвоена...? Питайки, аз чуха в себе си хор От отговори — готови, очакващи: Дуеня, Тленикс, Ангелитка. И после какво? Всички тези имена бяха в мен, бяха ми дадени и на всяко съответствуваха даже образи, при това свързани във верига! Те съществуваха така, както съществуват корените, разклоняващи се от дървото, и сега аз, без съмнение единствена, природно единна, някога съм била множество разклонения, които са се слели в мен, както се сливат ручеите в речното корито? Не би могло да бъде така, казах си. Не може да бъде. Убедена съм в това. И видях своята предишна съдба разделена на две части: до прага на дворцовата зала тя се състоеше от множество нишки, а оттам вече беше една. Образите от първата част на моята съдба живееха успоредно и взаимно се отричаха. Дуеня: кула, тъмни гранитни скали, подвижен мост, викове в нощта, кръв по медно блюдо, рицари с вид на касапи, ръждиви секири на алебарди и моето лице в овалното полуслъяло огледало между рамките на мътното

прозорче с опънат говежди мехур и покритото с резба легло — може би съм дошла оттам?

Но като Ангелитка аз съм расла сред южния зной. Като погледжах в тази посока, виждах бели стени, обърнали към слънцето варосаните си гърбове, хилави палми, диви рошави кучета, поливащи с пенеста струя пикоч техните люспести корени, и кошове, пълни с фурми, слепени в лепкава сладка маса; и лекарите в зелени одежди, и стълби, каменни стълби, спускащи се към залива на града, загърбил зноя с всичките си стени, и купчини грозде с разсипани зърна — съхнещи стафиidi, подобни на кози изпражнения, и отново моето лице във водата, не, в огледало, а водата се лее от сребърна кана, потъмняла от старост. Помня даже как носех тази кана и как водата тежко се люлееше в нея и ми опъваше ръката.

А моето „то“, което лежеше по гръб, и това пътешествие, и целувките на гъвкавите металически змии по ръцете, нозете, челото ми? Този ужас сега е така избледнял, че само с усилие мога да си го припомня — като лош сън, който не може да се предаде с думи — не бих могла да преживея нито наведнъж, нито последователно толкова съдби, отричащи се взаимно! Тогава кое е сигурно? Хубава съм. Колкото отчаяние, толкова и триумф усещах, когато виждах в неговото лице като в живо огледало колко е безпощадно съвършенството на моите черти. Каквото и безумие да извърших, да крещях с пяна на уста, да ръфах кърваво мясо, красотата нямаше да слезе от лицето ми — но защо, помислих, „лицето ми“, а не „аз“? Нима бях същество, неспособно да постигне единство със собственото си тяло и лице? Вещица. Медея? Това беше безсмислица и глупост. Мисълта ми работеше като наточен меч в ръката на рицар-разбойник, който вече няма какво да губи, и аз без усилие разсичах с нея всеки предмет, но това мое мислене също ми изглеждаше подозрително със своето съвършенство, изключително студено, прекалено спокойно, защото страхът беше извън него — вездесъщ и невидим, но някак сам за себе си, а това означаваше, че не мога да се доверя и на своя разум. И аз не вярвах нито на своето лице, нито на своите мисли: от кого бих могла да се страхувам и кого да подозирам, след като няма нищо друго освен душа и тяло? Това беше загадката.

Разхвърляните корени на моето минало не ми казваха нищо съществено, тяхната проверка беше празно разбъркване на едни и

същи цветни картички: северна Дуеня, южна Ангелита, Миньон, всеки път бях друг персонаж с друго име, положение, семейство, под друго небе. Ни едно от тях нямаше предимство — южният пейзаж всеки път се връщаше в паметта ми сякаш захаросан в контрастите, в блъсъка на демонстративния лазур и ако не бяха тези проскубани кучета, полуслепите деца с гноясали клепачи и издути коремчета, умиращи беззвучно по костеливите колене на забулените в черно майки, това палмово крайбрежие би изглеждало прекалено гладко, плъзгаво като лъжа. А северът на моята Дуеня, кулите в снежни шапки, сивокафявото навъсено небе, зимите със снежни фигури, фантазирани от вятър, извитите змии на виелицата, пълзящи по рова, контрафорсите и бойниците, белите езици по скалите в подножието на замъка и веригите на подемния мост, плачещи с ръждивите сълзи на висулките, а през лятото — водата в рова, покрита с блатна плесен... Толкова добре помнех всичко!

Но имаше и трето съществуване: големи, хладни, подстригани паркове и градинари с ножици, глутница хрътки и пъстър като арлекин док, легнал на стъпалата на трона — само равномерното, повдигане на ребрата нарушиаше грациозната неподвижност на тази скучаеща скулптура, а в равнодушните му жълтеникави очи проблясваха като чели умалени отражения на катарии и некротки. Сега не знаех какво означават тези думи — некротки, катарии, — но някога съм била длъжна да зная, и когато сега се вглеждах в това минало, забравено като вкуса на сдъвкан стрък трева, аз усещах, че не бива да се връщам в него нито до пантофките, с които съм порасла, нито до пъrvата дълга рокля, обшита със сребро, като че ли в детето, което някога съм била, е скрито също предателство. Затова призовах в паметта си най-чуждия и ужасен спомен — мъртвото пътешествие по гръб, вцепеняващите целувки на метала, който докосваше голото ми тяло с кънтящ звук, сякаш то беше безмълвна камбана, която не може да зазвъни, защото още няма сърце. Да, аз се връщах в невероятното, вече без да се учудвам, че трескавият кошмар е заседнал толкова дълбоко в моята памет — разбира се, това можеше да бъде само кошмар — и за да подкрепя тази сигурност, аз започнах да се опипвам, докосвайки с пръсти меките си рамене й гърди. Това без съмнение беше предчувствие, на което се поддавах тръпнеща, сякаш влизах с опъната назад глава под ледените струи на отрезителен дъжд.

Никъде нямаше отговор и аз се отдръпнах от тази бездна — моя и не моя. И тогава се върнах пак към единствената нишка. Кралят, балната нощ, дворът и този мъж. Аз бях създадена за него и той за мен, знаех това, и отново страх, не, не страх, а желязната тежест на предназначението, неизбежно, неотвратимо като предчувствие за смърт, от която не можеш да се откажеш, да избягаш: можеш само да загинеш, в най-добрия случай другояче — потъвах без дъх в това вледеняващо предчувствие. Не можех да понеса това, повтарях само с устни „баща, майка, роднини, приятели, близки“ — прекрасно разбирах смисъла на тези думи, те послушно се превъплъщаваха във фигурите на познати, налагаше се да ги признавам за свои, но не можех да имам четири майки и толкова бащи едновременно — значи пак бълнувам? Толкова глупаво и толкова натрапчиво?

Най-накрая опитах с аритметика: едно и едно прави две, от бащата и майката се ражда дете, ти си била всичко това, имаш наследствена памет...

Или преди това съм била луда, казах си аз, или сега съм болна и макар в съзнание, душата ми е помрачена. И не е имало нито бал, нито замък, нито крал, нито влизане в този свят, подвластен на предназначдана хармония. Усетих съжаление, съпротива при мисълта, че ще трябва да се простя и с красотата си. Е какво, от несъвместими елементи нищо няма да построя, освен ако открия някаква пролука, за да се промъкна в постройката и я разместя. Дали действително всичко е станало така, както е трябало да стане? Ако съм собственост на краля, как бих могла да го зная? Тази мисъл дори насън би трябало да бъде забранена за мен. Ако той стоеше зад всичко, то защо, когато исках да се поклоня, не се поклоних веднага? Ако всичко беше така добре подгответо, защо помнех неща, които не би трябало да помня. Ако в мен имаше само едно мое — девично и детското — минало, аз не бих се двоумила в такова съмнение, което водеше до отчаяние, а след това и до бунт срещу съдбата? И съвсем сигурно са били длъжни да заличат спомена за онова пътешествие по гръб и за моята безжизненост, оживяваща под целувките на искрите, за безмълвната голота — онова също беше станало и сега беше у мен. Не се ли крие някакво несъвършенство в замисъла и изпълнението? Небрежност, разсеяност, непредвидени пропуски, които сега ми се струват загадки или лош сън? Но в такъв случай имаше надежда. Да чакам. Да чакам,

докато в по-нататъшното осъществяване на замисъла се натрупат недостатъци, които ще превърна в острие, насочено към краля, към мен, все едно към кого, само да бъде срещу натрапената ми съдба. Значи да се поддам на магията, да живея в нея, да отида още сутринта на уговорената среща — а знаех, неизвестно как и откъде, че това никой няма да ми забрани, напротив, всичко ще ме насочва именно натам. А това, което сега ме заобикаляше, дразнеше със своята примитивност — никакви стенички, отначало меко поддаваща се обвивка, под нея съпротивата на стомана или камък, не знаех какво, но можех да раздера с нокти меката уютна опаковка. Станах, главата ми докосна огънатия покрив. Ето какво беше около мен и над мен, а вътре в него бях аз, аз единствена?

Продължавах да търся нещо недостойно в мъчителното си самопознание и колкото повече мислите ми надстройваха скокообразно етаж след етаж, толкова повече се приближавах към мисълта, че би трябвало да се усъмня в самото съждение — че аз съм безумна удавница, затворена в своето *obnubilatio lucida*^[4] като насекомо в кехлибар, то разбира се, че...

Момент! Откъде се взе у мен тази чудно разнообразна лексика, тези учени латински термини, тези логически обрати, силогизми, тази изтънченост, неприсъща на очарователната девица, чийто лик е предназначен да възпламенява мъжките сърца? И откъде това равнодушие към проблемите на пола, студено презрение, отчужденост, ах, да, той вече ме обича, може би лудее по мен, жадува да ме види, да чуе моя глас, да докосне моите пръсти, а аз изучавам тази страст като препарат под стъкло. Не беше ли това удивително противоречиво и несинкатегорематично? Може би всичко ми се привиждаше, може би крайната причина беше старият изстинал мозък, изумял от опита на безчислените години? А може би само изострената мъдрост беше единственото ми истинско минало, аз бях възникнала от логиката и тя беше моята автентична генеалогия.

Не вярвах в това. Бях невинна, да, и заедно с това страшно виновна. Бях невинна във всичките пътища на моето завършено минало, които се събираха в обединеното настояще — там аз бях момиченце, смръщена мълчалива девойка в сиво-белите зими и във влажния задух на дворците; нямах вина и за онова, което стана днес при краля, защото не можех да бъда друга, а жестоката ми вина се

състоеше в това, че след като разбирах така добре всичко, го смятах за поза и фалш, и като исках да се спусна в дълбините на своята тайна, се изплаших от това спускане и изпитвах подла благодарност към невидимите препятствия, които ме спираха по пътя. Душата ми беше грешна и праведна, но какво друго ми оставаше, о, разбира се, оставаше ми: аз имах тялото си! И започнах да го опипвам, да го изследвам в този черен затвор, както опитният криминалист изучава мястото на престъплението. Странно разследване! — защо, докосвайки се до голото тяло, усещах в пръстите си леко гъделичкащо изтръпване, нима това беше страх от самата себе си? Но аз бях прекрасна, моите мускули бяха гъвкави и еластични, стискайки бедрата си така, сякаш бяха чужди — никой не се е стискал така, — аз успях със сковаващо усилие да напипам дългите кости под гладката ароматна кожа, но вътрешната страна на ръцете — особено над лакътя — аз, кой знае защо, се боях да докосна.

Опитвах се да преодолея това съпротивление (какво можеше да има там?), ръцете ми бяха покрити с дантелени ръкави, пречеха, тогава шията. Такава шия наричат лебедова — главата стои върху нея с вродена естествена грация, внушаваща почитание; малките уши, полуприкрити от къдрици, бяха като две еластични листенца без украсения, непробити (защо?), докосвах челото си, страните, устните. Техният израз, усетен с крайчеца на тънките пръсти, отново ме обезпокои. Не беше такъв, какъвто предполагах. Чужд. Но как бих могла да бъда чужда на себе си, освен от болестта, от лудостта?

Със скрито движение като малко дете, омаяно от приказките, прокарах пръсти от китката до лакътя — там имаше нещо, неразбираемо. Връхчетата на пръстите изтръпнаха, сякаш нещо притисна нервите и кръвоносните ми съдове. Отново се върнах към предишните си опасения: откъде зная всичко това, защо изследвам себе си като анатом, това занимание не е подходящо нито за Ангелита, нито за светлокосата Дуеня, нито за лиричната Тленикс — и в същото време усетих успокоително внушение: това е съвсем нормално, не се учудвай на себе си, чудачке, ти беше малко не на себе си, не се връщай там, оздравявай и мисли за уговорената среща... Но лактите и китките? Там под кожата напипах някакво твърдо топче, набънал лимфен възел. Склеротично втвърдяване? Невъзможно, не се връзваше с красотата ми, с нейното абсолютно съвършенство. Но там имаше

втвърдяване, малко, напипвах го само при силен натиск над дланта, където мерят пулса, и още едно на лакътната сгъвка.

Значи моето тяло имаше своя тайна; със своята странност то съответствуващо на странността на духа, на неговите опасения и самовгълбявания; Тук се криеше закономерност, съответствие, симетрия: ако там, то и тук. Ако разума, то и органите. Ако аз, то и ти. Аз, ти — навсякъде загадки! Бях измъчена, силна умора се разля по жилите ми, трябваше да се подчиня. Да заспя, да потъна в забравата на друг, освобождаващ мрак. Тогава изведнъж ме прониза решението напук на всичко да устоя на тази съблазън, да се съпротивлявам срещу този, който ме е заключил в сандъка на тази изящна карета (всъщност отвътре тя не беше чак толкова изящна!), срещу душичката на тази прекалено мъдра, прекалено разсъдъчна и умуваща девица! Протест срещу телесната красота, скриваща клеймата на робството. И така, коя съм аз? Съпротивата ми премина в бяс, от който моят дух запламтя в мрака и сякаш го проясни. *Sed tamen potest esse totaliter aliter* — какво е това, откъде е? Моят дух? *Gratia?* *Dominus meus*^[5]

Не, бяха сама и сама се нахвърлях, за да се впия с нокти и зъби в тези меко облицовани стени. Късах обвивката, нейната суха, груба тъкан пращеше в зъбите ми, плюех влакна и слюнка, ноктите ми ще се счупят, много добре, нека, не зная срещу себе си или срещу друг, ала не, не, не, не, не!

Нещо блесна, изникна пред мен като змийска глава — но метална глава. Игla? Нещо ме убоде над коляното, в бедрото, отвътре, беше слаба, кратка болка, убождане и повече нищо.

Нищо.

Денят — навъсен. Кралският парк — с пеещи фонтани, живи плетове, подстригани по един и същ начин, геометрия на дървета и храсти, стълби и мрамор, раковини и амурчета. И ние двамата. Банални, обикновени, романтични, изпълнени с отчаяние. Аз му се усмихвах, а на бедрото си имах знак. Убодоха ме. Сега моят дух, срещу който се бунтувах, и тялото ми, което вече ненавиждах, имаха съюзник. Той показва недостатъчна ловкост. Сега вече не се страхувах от него чак толкова, сега вече играех роля. Наистина беше доста ловък, щом успя да ми я натрапи отвътре, промъквайки се в крепостта. Ловък, но недостатъчно — виждах капаните му. Още не разбирах каква е

целта, но я видях и усетих, а който види, вече не е така изплашен като онзи, който живее само с догадки.

Толкова бях уморена от своите мятания, че даже дневната светлина ме дразнеше и градината със своята тържественост, предназначена за съзерцание от негово величество, а не за зеленина; пред този ден бих предпочела моята нощ, но беше ден и мъжът, който нищо не знаеше и нищо не разбираше, живееше с изгарящата сладост на любовната лудост, омагьосан от мен — или от някой трети. Клопка, примка, капан от смъртоносно жило и всичко това — аз? И за това са потребни струите на фонтаните, кралският парк, мъгливият пейзаж? Ама че глупост! За чия гибел става дума, за чия смърт? Не стигат ли лъжесвидетелите, старците с перуки, бесилката, отровата? Може би трябва още нещо? Отровни интриги, подобаващи на кралете.

Градинарите в кожени престилки, погълнати от цветята на милостивия господар, не се приближаваха до нас. Мълчах, защото така ми беше удобно; седяхме на стъпалата на огромна стълба, построена сякаш за някой великан, който ще слезе някога от облачните висини, за да се възползува от нея. Символите, изсечени в скалата, голи амури, фавни, сирени, хълзгави от течащата по мрамора вода, бяха мрачни като сивото небе. Идилична сцена, съвсем като Лаура и Филон — но колко много имаше и от Лукреция! Аз се опомних в тези паркове, когато каретата си замина, и тръгнах леко, като че ли току-що бях изскочила от ароматна вана, и роклята ми беше вече друга, пролетна; с приглушения си десен тя плахо напомняше за цветята, намекваше за девичка красота, обкръжаваше ме с неприкосновеност, *Eos Rhododaktylos*^[6], но аз вървях между блестящите от росата живи плетове с клеймо на бедрото, до което не исках и не можех да се докосна — достатъчно беше, че не изчезваше от паметта ми. Разумът ми бе пленен, закован във вериги още от пелени, роден в робство, но все пак разум. И затова, докато моят избранник не се беше появил и наоколо нямаше чужди уши и очи, аз като актриса пред излизане на сцена се опитах да пошепна тези думи, които исках да му кажа, а не знаех дали ще ми се удаде да ги произнеса пред него: изследвах границите на своята свобода, търсех ги пипнешком посред бял ден.

Какво толкова имаше? Само истината — отначало за промяната на граматическата форма, после за множеството мои плусквамперфекти, за всичко, което преживях, и за убеждането,

усмирило моя бунт. От състрадание към него, за да не го погубя? Не, защото съвсем не го обичах. За да извърша предателство към чуждата зла воля, която ни събра? Така ли да го кажа? Че искам, жертвувайки се, да го избавя от себе си като от гибел?

Не — беше другояче! Любовта ми беше някъде другаде — разбирам как звуци това, тя беше любов пламенна, нежна и съвсем обикновена. Исках да му отдам душа и тяло, но не истински, а според модата, нравите, дворцовите обичаи, а не как да е — трябваше да бъде един чудесен, но все пак дворцов грях.

Това беше много голяма любов, тя предизвикваше трепет, ускоряваше пулса; знаех, че само видът му е достатъчен, за да ме направи щастлива. И в същото време беше малка любов, тя не прекрачваше границите, беше подчинена на галантния стил, беше като старателно подготвен урок — етюд за изразяване на мъчителен възторг от срещи насаме. Извън обсега на тези чувства никак не държах да го спасявам от себе си или не само от себе си. Когато преставах да разсъждавам за своята любов, той ми ставаше съвършено безразличен, но ми трябваше като съюзник в борбата срещу онзи, който през нощта ме прониза с отровен метал. Нямах никого другого, а той ми беше предан във всичко: можех да разчитам на него. Наистина знаех, че не мога да разчитам на него извън чувствата му към мен. На него не можеше да бъде доверено моето *reservatio mentalis*^[7]. Затова не можех да му призная цялата истина: че моята любов към него и отровното убождане идват от един и същ източник. Че поради това са ми омразни и двамата предназначителят и предназначеният, че и двамата бих искала да стъпча като тарантули. Това не можех да му издам, защото в своята любов той навярно беше като всички, не би искал това освобождение, за което жадувах, такава свобода за мен, която би го изместила встрадани. Аз не можех да действувам другояче, освен с лъжа, наричайки свободата с лъжливото име на любовта — само така можех да го убедя, че съм жертва на неведомия. На краля? Но дори ако той посегнеше на негово величество, това нямаше да ме освободи: кралят, дори ако беше виновник за всичко, то беше твърде отдавнашен виновник — неговата смърт не би променила с нищо моето нещастие. За да проверя дали ще мога да бъда достатъчно убедителна, аз се спрях пред статуята на Венера, чийто гол задник въплъщаваше висшите и низшите страсти на земната любов, и започнах в уединение да

подготвям чудовищното си осъзнаване, своите разобличения, изостряйки аргументите си, както се остри нож.

Беше ми много трудно. Непрекъснато се натъквах на непреодолима преграда, не знаех кога езикът ми ще се схване, кога дъхът ми ще секне, защото и дъхът ми беше мой враг. Да не лъжа за всичко, но и да не се докосвам до същината на тайната — център на истината. Постепенно да намалявам нейния радиус, приближавайки се като по спирала. Но когато видях отдалеч как идеше, а после почти се втурна към мен — малка фигурка в тъмна пелерина, — аз разбрах, че нищо няма да излезе, това не можеше да се вмести в рамките на галантния стил. Що за любовна сцена, в която Лаура признава на Филона, че е уред за мъчение, приготвен за него? Даже и иносказанията — ако успея да преодолея моето проклятие — все едно, отново ще ме хвърлят в нищото, от което възникнах. И цялата му мъдрост не можеше да помогне. Ако една прелестна девица се смята за оръдие на тъмни сили и говори за никакви убождания, за жигосване, ако говори така и за такива неща — то тази девица е луда. Тя представлява свидетелство не за истината, а за своите халюцинации и с това е достойна не само за любов и преданост, но и за съжаление.

Обхванат от тези чувства, той може би ще се престори, че е повярвал на всичко, което съм казала, ще се опечали, ще започне да уверява, че е готов да направи всичко, за да ме освободи, а в същност ще хукне за съвети при лекарите, разнасяйки по целия свят вестта за бедата ми — вече бях готова да го оскърбя. При това съчетание впрочем колкото любовникът е по-грижовен, толкова е по-ненадежден като съюзник; в името на щастиято си той едва ли ще пожелае да се откаже от ролята на любовник, неговото безумие е нормално силно, солидно, последователно: да обича, ах, да обича, като килим да се постила в краката ми, но само да не играе на анализиране на чудовищната загадка — откъде произлиза моят дух?

И се получава следното: ако аз съм създадена за негова гибел, той неизбежно ще загине. Аз не знаех коя моя част ще го порази в обятията ми — лактите? китките? Това би било много просто, но вече знаех, че иначе не би могло да бъде.

Сега трябваше да тръгна с него по пътечките, подсладени от изкусни майстори на парковото изкуство; ние веднага се отдалечихме от Венера Калипига, защото откровеността, с която демонстрираше

своята същина, беше неуместна в раннолюбовния стадий на нашите платонични въздишки и плахи надежди за щастие. Минахме покрай фавните, също брутални, но по друг, тихен начин — откровеността на тези рошави каменни самци не докосваше моята ангелска същност, толкова целомъдрена, че те не ме смущаваха даже отлизо; имах право да не разбирам тяхната мраморно-вкоравена похот.

Той целуна ръката ми там, където беше загадъчната бучка — не можеше да я усети с устните си. А къде ли се е притаил моят укротител? В сандъка на каретата? Може би ще трябва да измъкна само някакви неизвестни секрети: вълшебен стетоскоп, притиснат до гърдите на осъден мъдрец?

* * *

За два дни нашият роман мина през всички подобаващи етапи. Живеех с няколко верни слуги в имение, разположено на четири пощенски станции от резиденцията на краля; Флебе, моят иконом, нае вилата на следващия ден след срещата в парка, без да каже дума за парите, които струваше това удоволствие, а аз — непосветена във финансовите дела девица — за нищо не попитах. Струва ми се, че той едновременно се страхуваше от мен и се ядосваше. Изглежда, не беше информиран за същността на работата, даже сигурно не беше, просто изпълняваше кралска заповед: в думите — почитание, а в очите — нескрито, презрение, сигурно ме вземаше за нова кралска фаворитка: Моите разходки и срещи с Ародес не го учудваха особено — не е добър слуга онзи, който изисква от краля да се държи с наложницата си по приемлива за един слуга схема. Уверена съм, че ако ме видеше да се галя с крокодил, дори окото му нямаше да мигне. Аз бях свободна във всичко, което не противоречеше на кралската воля; самият монарх не се показва нито веднъж. Вече знаех, че има нещо, което никога няма да кажа на своя възлюбен, защото езикът ми се схващаше още при намерението, устните се вдървяваха — съвсем като пръстите, когато се опипвах през първата нощ в каретата. Забраних на Ародес да ме посещава, той го прие обикновено — като страх от компрометиране, и като човек порядъчен се държеше внимателно. На третия ден вечерта аз най-после реших да открия коя съм. Съблякох се в спалнята и

застанах пред нощното огледало гола като статуя, а сребърните игли и стоманените ланцети лежаха на тоалетната масичка, покрити с кадифен шал — боях се от техния блясък, макар че не се страхувах от техните остриета. Високо поставените гърди гледаха нагоре и встрани с розовите си зърна, следата от убождането на бедрото беше изчезнала. Подгответияки се за операцията като акушер или хирург, аз мачках с две ръце бялото си гладко тяло така, че ребрата се огъваха под натиска, но коремът, изпъкнал като на жена от готическа картина, не се поддаваше, под топлата му мека обвивка усетих неотстъпчива твърдост и прокарвайки длани от горе на долу, постепенно открих в своята утроба овален предмет. Като поставих по шест свещи от всяка страна, аз взех с пръсти най-малкия ланцет — не от страх, а заради неговата естетичност.

В огледалото изглеждаше, сякаш искам да се промуша с нож — драматична сцена, стилово издържана до последния детайл: широко ложе с балдахин, два реда високи свещи, стоманен блясък в ръката ми и моето бледо лице — защото тялото ми се плашеше, коленете се подкосяваха и само ръката със скалпела запазваше необходимата твърдост. Там, където овалният неподатлив предмет се усещаше най-ясно, под диафрагмата, забих дълбоко ланцета, болката беше мигновена и слаба, а от разреза се показа само една капка кръв. Несспособна да прояви касапско умение постепенно, аз рязко, с анатомическа пресметливост разсякох тялото от гърдите почти до лоното, стиснала с всичка сила зъби и клепки. Да гледам беше свръх силите ми. Стоях, вече без да треперя, само изстинала, а в стаята чуждо и далечно се разнасяше моето спазматично дишане.

Разсечената белокожа покривка се разтвори и аз видях в огледалото сребърно тяло като огромен плод — скрита в мен блестяща какавида сред разтворените гънки от некървяща розова плът. Това беше чудовищно — да виждаш себе си в такова състояние. Не се осмелявах да докосна сребристата повърхност, пречиста, неопетнена; продълговатото тяло лъщеше като малък ковчег, отразявайки умалените пламъчета на свещите. Аз мръднах и тогава видях неговите крачета, притиснати в утробна поза, тънки като щипци — те влизаха в моето тяло и аз изведнъж разбрах, че това „то“ не беше нищо чуждо, това също бях аз. Ето защо, стъпвайки по мокрия пясък, оставях

толкова дълбоки следи, ето защо бях толкова силна — това съм аз, също аз, повтарях си мислено, когато той влезе.

Бях оставила вратите незаключени — каква непредпазливост! Той се беше прокраднал, носейки пред себе си като оправдание и щит огромен букет червени рози, беше влязъл, очарован от собствената си дързост, а когато се обърнах с вик на ужас, той — вече видял всичко — още нищо не осъзнаваше, не разбираще, не можеше. Не от страх, а само от ужасен срам, свил гърлото ми, аз се опитах да прикрия в себе си сребърния oval, но той беше твърде голям, а разрезът — прекалено широк, за да успея.

Неговото лице, беззвучен вик и бягство! Моля да ми спестите тази част от показанията. Не успял да дочака пъзволение и покана, той беше дошъл с цветя, а домът беше пуст, сама бях отпратила всички слуги, за да не може никой да попречи на моето намерение — нямах друг избор, друг начин. А може би в него още тогава се беше прокраднало първото подозрение? Помня как предишния ден минавахме през коритото на пресъхнал поток, как искаше да ме пренесе на ръце и аз му забраних, не от истинска или престорена срамежливост, а защото бях длъжна. Тогава той забеляза на мекия податлив пясък следите от стъпките ми — много малки и много дълбоки. Искаше да каже нещо, може би невинна шега, но изведнъж мълкна, а познатата бръчка между веждите му стана по-рязка и като се изкачваше на отсрещния бряг, той дори не ми подаде ръка за помощ. Може би още тогава? И още — когато на самия връх на хълма се спънах и за да запазя равновесие се хванах за дебел клон от лешников храст, усетих, че ще отскубна целия храст, затова предпочетох да падна на колене, пускайки счупения клон, та да не издам огромната си, непреодолима сила. Той стоеше, обърнат встрани, без да гледа към мен, но е могъл да забележи всичко с крайчеца на окото. Но тогава — от подозрение ли се беше промъкнал тук или от неудържима страст?

Все едно...

С учлененията на своите пипала аз натиснах краищата на разтвореното тяло, за да се излюпя, и пъргаво се измъкнах на свобода, а тогава Тленикс, Дуеня и Миньон се отпусна отначало на колене, след това рухна настрани и като разгънах всичките си пипала, на заден ход като рак аз изпълзях бавно от нея. Свещите блестяха в огледалото, пламъкът им още трепкаше от течението, предизвикано от бягството

му през отворената врата, а голата лежеше неподвижно, с безсрамно разчекнати крака. Не исках да се докосна до нея — моя пашкул, моята фалшивава кожа, заобиколих я и като се повдигнах като богомолка с полуизвит корпус, се погледнах в огледалото. Това съм аз, казах си без думи, това съм аз. Това все още съм аз. Гладки, твърдокрили, насекомоподобни линии, удебеления на ставите, студен сребърен блясък на коремчето, обли, обтекаеми страни, създадени за голяма скорост, тъмна глава с изпъкнали очи — това съм аз. Повтарях си, сякаш исках да науча наизуст тези думи, а в същото време в мен помътняваше и гаснеше многократното ми минало на Дуеня, Тленикс, Ангелита, като отдавна прочетени книжки от детството с несериозно и безсилно вече съдържание. Бавно въртейки глава настрани, аз търсех в огледалото своите очи и макар че не бях привикнала достатъчно с новото си превъплъщение, вече разбирах, че до този акт на самоизвличане аз бях достигнала не само по своя воля, той беше предвидена част от някакъв план, пресметната именно за подобни обстоятелства при бунт, който е въведение към пълна покорност. Аз и сега можех да мисля с предишната бързина и свобода, но вече бях подчинена на своето ново тяло — в неговия блестящ метал бяха вписани всички действия, които ми предстоеше да извърша.

Любовта угасна. Тя гасне и у вас, но с години и месеци, а аз преживях този залез за мигове — това беше третото по ред начало: издавайки леко, плавно шумолене, обиколих три пъти стаята, докосвайки с протегнати, трепкащи пипала ложето, на което вече не ми беше съдено да почивам. Поемах в себе си мириса на своя нелюбовник, за да се впусна по следите му, известни и неизвестни, в тази нова, навярно последна игра. Пътеката на неговото паническо бягство беше обозначена от последователно отваряните врати и разсипаните рози, тяхната миризма можеше да ми помогне, защото — макар и само за известно време — щеше да бъде част от неговата миризма. Стайте, през които бягах, гледани отдолу в нова перспектива, ми изглеждаха прекалено големи, пълни с неудобни, излишни вещи, тъмнеещи враждебно в полумрака. След това моите нокътчета задраскаха леко по стъпалата на каменната стълба и аз изскочих във влажната и тъмна градина — славеят пееше, стана ми забавно, този реквизит беше вече съвсем ненужен, следващият акт изискваше нов. Известно време душех из храстите, слушайки как хрущи и отхвърча

изпод краката ми едрият пяськ, описах един-два кръга, взех следата и се втурнах напред. Не можех да не я взема, тя беше съставена от неимоверно много мимолетни миризми, от колебания на въздуха, разсечен при неговото бягство, открих всяка нейна частичка, още неразсеяна от нощния вятър — така стъпих на предначертания си път, който от този миг щеше да бъде мой до края.

Не зная по чия воля му дадох толкова голям аванс и вместо да вървя по следата, до разсъмване кръжах из кралския парк. Това би могло да бъде и програмирано, защото ходех там, където се разхождахме ръка за ръка край живия плет, исках да попия изцяло неговия мириз, за да не го събъркам с ничий друг. Наистина най-просто би било да се втурна след него, да го хвана безпомощен в пълно объркане и отчаяние, но не го направих. Зная, че моето поведение през тази нощ може да се обясни и другояче — с моята скръб и с кралската воля, тъй като бях загубила възлюбен, получавайки в замяна жертва; за монарха бързата и внезапна гибел на ненавистния човек би била недостатъчна. Може би Ародес в това време се беше втурнал не към своя дом, а към някой приятел и там, в трескав разговор, отговаряйки сам на зададените от себе си въпроси (присъствието на другия човек му е било необходимо само като отрезвителна поддръжка), е разбрал всичко без чужда помощ. Впрочем в моите скитания из градината нямаше нищо от мъките на раздялата. Зная колко неприятно ще прозвучи това за деликатните уши, но тъй като нямах нито ръце, за да ги чупя, нито сълзи, за да ги проливам, нито колена, на които да падна, нито устни, за да притисна до тях набраните през деня от нас цветя, аз не изпаднах в униние. Сега много повече ме занимаваше необикновеното умение да различавам следи, което се появи в мен. Бягайки по алеите, аз нито веднъж не се заблудих от миризмата, дори измамно подобна на онази, която стана цел и камшик за моите неуморни усилия. Усещах как всяка частица въздух се просмуква в моя студен ляв бял дроб през лабиринт от безчислени подбиращи клетки и как всяка от подозрителните частици попада в моя горещ десен бял дроб, където вътрешното ми призматично око се вглежда внимателно в нея, за да потвърди правилността на подбора или да го отхвърли, и всичко това се извършва по-бързо от трепкането на крилцата на мушичката, по-бързо, отколкото сте в състояние да го осъзнаете. На разсъмване напуснах кралския парк. Домът на Ародес

зееше пуст, вратите бяха широко разтворени, дори не помислих да проверя дали е взел някакво оръжие, открих новата следа и се впуснах по нея вече без протакане. Не предполагах, че пътешествието ще бъде дълго. Но дните преминаха в седмици, седмиците в месеци, а аз все още го гонех.

Всичко това не ми изглеждаше по-отвратително от поведението на другите същества, водени от своята съдба, предначертана свише. Бягах през дъжд и зной, през поляни, валози и гъсталаци, сухи тръстики се плъзгаха по тялото ми, водата на локвите и разливите, които пресичах направо, ме заливаše и се стичаше на облия гръб и главата на едри като сълзи капки, но това не бяха сълзи. В своя непрекъснат бяг виждах как всеки, който ме забележи още отдалеч, се обръща и се притиска до стени, дървета или ако редом няма нищо, пада на колене и закрива лицето си с ръце, или пада ничком и лежи дълго, макар че аз вече съм далеч. Нямах нужда от сън, затова бягах нощ и ден през села, селища, градчета, през пазари, пълни с глинени гърнета и закачени на връзки да съхнат плодове, и цели тълпи селяни се пръскаха пред мен, и децата с писъци се хвърляха в страничните улички, а аз не обръщах внимание на нищо, носейки се по своята следа. Неговата миризма ме изпълваше като обещание. Вече бях забравила лицето на този човек и моето съзнание, изглежда, по-неиздръжливо от тялото, се свиваше — особено по време на нощния бяг — толкова, че аз не знаех вече кого преследвам, нито дали изобщо преследвам някого, знаех само, че единственото ми желание е да летя така, че следата на въздушните частици, предопределена ми от цялото разнообразие на света, да се съхранява и усилива, защото отслабването ѝ означаваше, че не съм на прав път. Не питах никого за нищо, а и никой не се осмеляваше да ме попита, макар да усещах, че пространството, което ме дели от тези, които се свиваха край стените при моята поява или падаха по очи, закривайки с ръце тила си, беше пълно с напрежение и аз го възприемах като полагаща ми се дан от ужас, защото вървях по кралския път, който ме даряваше с неизчерпаема мощ. Понякога само малко детенце, което родителите не успяваха да грабнат в ръце при моята внезапна мълчалива поява, започваше да плаче, но аз не обръщах внимание, защото волята ми трябваше да бъде пределно концентрирана и съсредоточена, едновременно обърната навън, в пясъчния, каменист, зелен, лазурен

свят, и в моя вътрешен свят, където от акуратната работа на белите дробове се раждаше молекулярна музика, прекрасна, великолепно безпогрешна. Преодолявах реки и лимани, прагове, тинести впадини на пресъхващи езера и всяка твар бягаше от мен, отдалечавайки се в паника или заравяйки се в спечената земя. Ако ми беше хрумнало да ги гоня, тяхното бягство би било напразно, защото никой не беше толкова светкавично бърз като мен, но какво ме интересуваха тези космати, четирионоги, дългоухи твари, издаващи хрипкаво ръмжене, писък, вой — аз имах пред себе си друга цел.

Понякога като снаряд пробивах големи мравуняци и техните обитатели — рижи, черни, петнисти — се търкаляха безсилно по моята блъскава броня; веднъж или дваж някакви същества, несравнено поголеми от другите, не ми отстъпиха пътя, аз нямах нищо против тях, но за да не губя време в заобикаляне наоколо, се свивах в скок и ги пронизвах, после в трясъка на калция и бълбукането на червени струйки, пръскащи ме по гърба и главата, се отдалечавах толкова бързо, че даже не успявах да помисля за смъртта, причинена по такъв внезапен и стремителен начин. Помня как се промъквах през полесражение, безпорядъчно осеяно с множество сиви и зелени мундири, от които едни още шаваха, а от други стърчаха кости, съвсем изсъхнали, мръснобели като топящ се сняг, но аз на нищо не обръщах внимание, имах висша цел, която единствена беше достойна за мен.

По това, как следата се виеше, объркваше и пресичаше сама себе си, как почти изчезваше по брега на солените езера в напечения от слънцето прах, който дразнеше дробовете ми, или бе измита от дъждовете, аз постепенно започнах да разбирам, че този, който ми се изпълзва, е пълен с лукава хитрост и прави всичко възможно, за да ме заблуди и прекъсне нишката от, частици, белязани от признака на единството. Ако този, когото преследвах, беше простосмъртен, аз бих го настигнала след изтиchanето на определеното време — необходимо, за да могат страхът и отчаянието да задълбочат в достатъчна степен очакващото го наказание. Тогава сигурно щях да го догоня благодарение на неуморимата бързина и безпогрешната работа на моите дробове-следотърсачи, за да го унищожа по-бързо, отколкото щях да осъзная, че правя именно това. Не започнах да го преследвам веднага по петите, вървях по добре изстинала следа, за да се насладя на своето майсторство, а заедно с това — според стария обичай — да

дам на гонения време да натрупа в себе си отчаяние; понякога му позволявах да се отскубне по-далеч, защото, ако ме чувствува твърде близо, би могъл в безизходицата си да посегне на себе си и така да се измъкне от моето възмездие. Не възнамерявах да го настигна прекалено бързо или внезапно: трябваше да разбере какво го чака. Затова нощем се спирах, скривах се в гъсталациите — не за отдих, той не ми беше необходим, — а за умишлено забавяне и за да обмисля следващите действия. Не мислех за преследвания като за Ародес, някогашния мой възлюбен; споменът за него беше почти зараснал, и трябваше да бъде оставен на мира. Съжалявах само, че сега съм лишена от дарбата да се усмихвам при възпоминанията за миналите дяволии — като Ангелита, Дуеня, сладката Миньон — и няколко пъти в лунни нощи се оглеждах в огледалото на водите, за да се уверя, че по нищо не приличам на тях, макар да си останах красива — но сега това беше красотата на смъртта, предизвикваща ужас, подобен на възхищение. Тези нощи в скритите леговища използувах, за да изчистя коремчето си от засъхнала кал, довеждайки го до сребърен блясък — преди да се впусна в по-нататъшен път, аз леко разклащах със задни крака втулката на жилото, проверявайки неговата готовност, защото не знаех нито деня, нито часа.

Понякога се промърках до човешките жилища и се вслушвах в гласовете, опряла лъскави пипала на прозоречната рамка, или пропълзявах на, покрива, за да мога да се спусна от ръба му надолу с главата — защото все пак не съм мъртъв механизъм, снабден с два бели дроба-следотърсачи, а същество, което използува разума си както трябва. А преследването и бягството продължаваха вече достатъчно дълго, за да се разчуе, и аз чуха как бабите плащат с мен децата, научавах неизбройни легенди за Ародес, на когото всички съчувствуваха толкова, колкото се бояха от мен, кралската пратеница. Какво дрънкаха тези простаци по пейките пред къщите си? Че съм машина, насъскана срещу мъдреца, осмелил се да разгневи негово величество.

Но не съм била прост механичен палач, а особено устройство, способно да приема всякакъв облик: просяк, дете в люлка, прекрасна девойка или металическа змия. Тези форми били само маска, в която изпратената убийца се явява на преследвания, за да го съблазни. Пред останалите тя се показвала като сребърен скорпион, който бягал

толкова бързо, че никой не бил успял да преброи всичките му крака. Тук историята се разделяше на различни версии. Едни казваха, че мъдрецът искал напук на кралската воля да дари народа със свобода и с това предизвикал гнева на монарха; други — че имал жива вода и могъл да възкресява умрелите от мъчения, което му било забранено с височайша заповед, а той, привидно преклонил се пред волята на владетеля, тайно събирал отряд от обесените, откраднати от бесилките на цитаделата след голямата екзекуция на бунтовници. Трети пък не знаеха нищо за Ародес и не му приписваха никакви чудесни способности, а предполагаха, че щом е осъден, значи заслужава съчувствие и помощ. Макар че никой не знаеше причините, разпалили кралската ярост, на повиканите майстори на механизми било наредено да сглобят в ковачниците си машина-следотърсач; всички наричаха този умисъл зъл, а заповедта неправедна, защото, каквото и да бил извършил преследваният, вината му не могла да бъде така страшна като съдбата; приготвена му от краля. Край нямаха тези приказки, в тях на воля се развихряше разюзданото примитивно въображение — и само едно беше непроменливо: приписваха ми всички мерзости, които бяха в състояние да измислят.

Бях чула и безкрайни лъжи за храбреците, които бързали на помощ на Ародес, които ми преграждали пътя, за да паднат в неравен бой, — а в действителност нито една жива душа не се беше осмелила. В тези приказки имаше и суза предатели, които ми посочвали неговите следи, когато не съм можела да ги открия — също отявлена лъжа. А за това, коя съм, каква мога да бъда, какво имам наум, познавам ли смущението и колебанието, никой нищо не продума, а аз не се учудвах.

До насита се наслушах и за простите, известни на всички машини-преследвачи, изпълняващи кралската воля, която била закон. Понякога съвсем не се криех от обитателите на схлупените къщи, а изчаквах пред тях изгрева на слънцето, за да изскоча в неговите лъчи като сребърна мълния над тревата и в проблясващите пръски на росата да завърша края на вчерашния път с началото на днешния. Стремително летейки, аз се опивах от стъклените погледи, от падането по очи, от смъртния страх, който ме обкръжаваше като недосегаем ореол.

Но дойде ден, когато моят долен нюх се оказа безпомощен, напразно обикалях хълмистата околност, търсейки следата, и познах

чувството на болка от това, че цялото ми съвършенство е излишно. Като застанах обаче на върха на хълма, молитвено скръстила пипала, разбрах по слабия звук, изпълнил камбаната на моето тяло, че не всичко е загубено, и за да изпълня новия промисъл, се обърнах към отдавна захвърления дар — човешката реч. Нямаше нужда да я уча, защото я притежавах. Трябаше да я съживя в себе си, изговаряйки думите отначало остро и пискливо, но скоро моят глас стана почти човешки й аз хукнах по склона, за да прибягна до думите, след като обонянието ме подведе. Не изпитвах никаква ненавист към беглеца, макар че се оказа толкова хитър и ловък — разбирах, че той изпълнява своята част от задачата, както аз изпълнявах моята. Открих разклонението, на което следата постепенно изчезваше, и се спрях трепереща като в треска на място, защото единият чифт крака сляпо дърпаše към пътя, покрит с варовиков прах, докато другият, конвулсивно дращейки скалите, ме теглеше в противоположна посока — там, където белееха стените на неголям манастир, окръжен с вековна гора. Напрягайки воля, запълзях тежко и сякаш неохотно към манастирската порта, пред която стоеше монах с унесено лице — вероятно загледан в зората на небосклона. Приближих се бавно към него, за да не го изплаша с внезапна поява, и го поздравих, а когато той безмълвно се вгледа в мен, запитах дали ще позволи да му изповядам едно дело, с което не мога сама да се справя. Отначало реших, че е примрял от страх, след като не се помръдна и нищо не отвърна, но се оказа, че е бил замислен, и накрая изрази съгласие. Тогава ние отидохме в манастирската градина — той отпред, аз след него: странна двойка, няма що, но в този ранен час наоколо нямаше жива душа, която да се удиви на сребърната богомолка и белия монах. И когато той седна под лиственицата в привичната поза на изповедник, без да ме гледа, а само свеждайки към мен глава, аз му разказах как, преди да попадна на този път, бях девойка, предназначена за Ародес по волята на краля, как го познах на придворния бал и го обикнах, без да знам нищо за него, и в своето неведение се отдалох на тази любов, която и сама събудих у него, та едва след нощното убождане разбрах каква трябва да стана за него. И като не виждах друго спасение нито за него, нито за себе си, се прободох с нож, но вместо смърт се извърши превъплъщение. Оттогава жребият, за който по-рано само подозирах, ме поведе по следите на възлюбения и аз станах преследваща го

фурия. Но много дълго продължава тази гонитба, толкова дълго, че до мен достигна всичко, което хората говорят за Ародес, и макар че не знам колко истина има в това, започнах отново да размишлявам за нашата обща съдба и покълна у мен благосклонност към този човек, защото разбрах, че с всички сили искам да го убия само защото не мога повече да го обичам. Тогава аз познах собственото си нищожество, низостта на отвергнатата и унижена любов, която жадува мъст за този, който не е виновен за нищо друго освен за собственото си нещастие. Затова не искам да продължавам гонитбата и да се навсякъде смъртен ужас, напротив, искам да се противя на злото, но не знам как.

Доколкото можах да забележа, до края на моя разказ монахът не изостави своята подозрителност, сякаш предварително, от самото начало беше решил, че каквото и да кажа, то няма да попадне под тайнството на изповедта, понеже по негово мнение съм същество, лишеното от собствена воля. А и по-късно се питаше дали не съм му изпратена умишлено, че и по-коварно предрешени съгледвачи се срещат, но отговорът му изглеждаше доброжелателен. Той ми каза: А ако намериш този, когото търсиш? Тогава?

А пък аз: Отче, знам само какво не искам да сторя, но не знам каква скрита сила ще се пробуди у мен в този миг, затова не мога да кажа дали няма да бъда принудена да го убия.

Той ми каза: Какъв съвет мога да ти дам? Искаш ли този жребий да бъде снет от тебе?

И тогава, лежейки като куче в нозете му, вдигнах глава и виждайки как той примигва от слънчевия лъч, който го удари в очите, отразен от среброто на моя череп, казах: Нищо не искам толкова много, макар да разбирам, че тогава съдбата ми ще стане окаяна, защото няма да имам пред себе си никаква цел. Не съм измислила това, за което съм създадена, и сигурно ще трябва да заплатя скъпо, ако престъпя кралската воля, защото е немислимо такова престъпление да остане ненаказано; тогава мен на свой ред ще вземат на мушка оръжейниците от дворцовите подземия и ще изпратят желязна глутница да ме погуби. А дори да избягам, възползвайки се от заложеното в мен изкуство, и да се скрия вдън земя, където ю да се появя, всички ще ме отбягват и аз няма да открия нищо, заради което да заслужава да живея по-нататък. И даже съдба като твоята ще бъде

недостъпна за мен, защото всеки надарен с власт като теб ще ми отговори също като тебе, че не съм свободна духом и затова не мога да получа право на убежище под манастирския покрив!

Той се замисли, после каза удивено: Нищо не разбирам от устройства, подобни на тебе, но аз те виждам и чувам и по своята реч ти ми изглеждаш разумна, макар и подчинена на ограничаващо принуждение. Но щом ти, машино, се бориш с това принуждение, както сама ми каза, и говориш, че би се почувствува освободена, ако ти отнемат волята за убийство, кажи ми, как се чувствуваш сега с тази воля в теб?

А пък аз: Отче, макар и да не се чувствувам добре, аз превъзходно зная как да преследвам, да настигам, да следя, да оглеждам и да подслушвам, да се притаявам и крия, да преодолявам препятствия по пътя, да се промъквам, да мамя, да обхождам и стягам примката, всичко това зная отлично, а изпълнението на тези дейности, ловко и безпогрешно, ако и да ме превръща в оръдие на неумолимата съдба, ми доставя и удовлетворение, което навярно умишлено е вписано с огън в моята същина.

— Отново те питам — каза той, — кажи, какво ще сториш, ако видиш Ародес?

— Отново ще ти отговоря, отче, че не зная, защото не искам да му причиня зло, но това, което е вложено в мен, може да се окаже по-силно от моето желание.

Когато чу това, той прикри очи с ръка и каза: Ти си моя сестра.

— Как да го разбирам? — запитах аз в пълно недоумение.

— Така както го казах — отговори той. — А това означава, че нито ще се възвися над тебе, нито ще се унизи пред тебе, защото колкото и да сме различни, твоето неведение, което ми признаваш и в което аз вярвам, ни прави равни пред Провидението. А щом е тъй, върви след мен нещо да ти покажа.

Ние минахме един след друг през манастирската градина до стар навес за дърва. Монахът бутна скърцащата врата и когато тя се отвори, разпознах вътре в сумрака лежащ на сламата тъмен предмет, а през ноздрите в дробовете ми нахлу непрестанно преследваната миризма, толкова силна тук, че усетих как жилото само щръкна и се подаде от лонната втулка, но в следващия миг с поглед, превключен на нощно виждане, забелязах грешката си. На сламата лежеше захвърлена дреха.

По моето треперене монахът разбра, че съм потресена, и каза: Да, тук беше Ародес. Кри се в нашия манастир цял месец, откакто успя да заличи следата си. Страдаше, че не може да се отдава на предишните занимания, затова тайно повика учениците си и те го посещаваха понякога нощем, но сред тях се оказаха двама изменници, които преди пет дни го отвлякоха.

— Ти искаш да кажеш „кralски пратеници“? — запитах аз, все още треперейки и молитвено притискайки до гърдите скръстените пипала.

— Не, казвам „изменници“, защото го отвлякоха с подлост и сила. Глухонямото момче, което сме приютили, видяло как те го извели на разсызване, вързан и с нож, опрян на гърлото.

— Отвлекли ли са го? — запитах, без да разбирам нищо. — Кой? Накъде? Защо?

— Навярно за да извлекат корист от неговата мъдрост. Ние не можем да се обърнем за помощ към закона, защото той е кralски закон. Тези двамата ще го принудят да им служи, а ако откаже, ще го убият и ще останат ненаказани.

— Отче — казах аз, — да бъде благословен часът, в който се осмелих да се приближа и обърна към тебе. Ще тръгна сега по следите на похитителите и ще освободя Ародес. Умех да преследвам, да настигам, нищо друго не умея да върша по-добре, покажи ми, само следата, която си узнал от нямото момче!

Той възрази: Но ти не знаеш дали ще можеш да се удържиш — сама ми го призна!

А пък аз: Така е, но вярвам, че ще намеря някакъв изход. Още не зная — може би ще намеря майстор-механик, който ще открие в мен важния контур и ще го промени така, че набелязаният да се превърне в призван.

А монахът каза: Преди да тръгнеш на път, можеш, ако искаш, да се обърнеш за съвет към едного от нашите братя — преди да се присъедини към нас, е бил посветен именно в това изкуство: Сега ни помага като лекар.

Ние стояхме във вече огряната от слънце градина и аз усещах, че монахът още не ми вярва, макар външно да не го показваше. За пет дни следата се беше заличила и той с еднаква лекота можеше да ме прати и по истинската, и по лъжливата диря. Изразих съгласие.

Лекарят ме огледа с безкрайна предпазливост, осветявайки с фенерче утробата ми през пролуките между пластинките на корпуса, и прояви много внимание и старание. После стана, отупа праха от расото и каза:

— Понякога се случва така, че на машината, изпратена с известно поръчение, устройва засада семейството на осъдения, негови приятели или други хора, които по непонятни за властта причини се опитват да възпрепятстват неговото изпълнение. За да противодействуват на това, предвидливите кралски оръжейници затварят херметически управляващата същност и я свързват с изпълнителската същност по такъв начин, че всеки опит за вмешателство да се окаже фатален. След поставяне на последния печат дори и те вече не могат да махнат жилото. И при тебе е така. А понякога се случва преследваният да се преоблече в чужди дрехи, да измени външността си, поведението и мириса, но не може да измени своя ум и затова машината не се задоволява с търсенето посредством долното и горното обоняние, а подлага забелязания на разпит, обмислен от най-добрите познавачи на отделните страни на духа. И при тебе е така... Но освен това в твоята утроба забелязах устройство, каквото нямаше никоя от твоите предшественички: многопосочна памет за неща, излишни за машина-следотърсач, защото там са записани разни женски истории, пълни с изкушение имена и изрази, именно оттам води проводник до смъртоносната ти същност. Така че ти си машина, усъвършенствана по непонятен за мене начин, а може би си дори съвършена машина. Да премахне жилото ти, без да предизвика предвидените последствия, не може никой.

— Жилото ми е необходимо — казах аз, лежейки все още по гръб, — защото трябва да побързам на помощ на отвлечения.

— Колкото до това, би ли могла да удържиш спусъка, сложен над известната ти същност, не мога да кажа нито да, нито не — продължаваше лекарят, сякаш не беше чул моите думи. — Аз бих могъл, ако ти пожелаеш, да направя само едно: а именно да потърся със стрито на прах желязо полюсите на известното ти място. Това малко ще увеличи пределите на твоята свобода. Но дори да го направя, до последния миг няма да знаеш дали, бързайки на помощ, няма да се окажеш за него постарому послушно смъртоносно оръдие.

Понеже забелязах как монасите ме гледаха, аз се съгласих на тази операция, която не трая дълго, не ми причини неприятни усещания и не предизвика в душевното ми състояние никакви забележими промени. За да заслужа още повече тяхното доверие, аз запитах дали няма да ми позволят да прекарам нощта в манастира, защото целият ден премина в беседи, съвети и разсъждения. Те охотно се съгласиха, аз посветих нощта на внимателно проучване на навеса, запомняйки миризмата на похитителите. Бях способна и на това, защото се случва пътят на кралската пратеница да бъде преграден не от самия осъден, а от някой друг смелчага. На разсъмване легнах на сламата, на която много нощи беше спал отвлеченият, и вдишвайки в пълна неподвижност неговия мириз, зачаках монасите. Много добре разбирах, че ако са ме измамили с измислен разказ, ще се плашат да не се върна от лъжливата следа за мъст и този тъмен час преди разсъмване ще бъде за тях най-подходящ, ако са решили да ме унищожат. Лежах, преструвайки се на дълбоко заспала, и се вслушвах в най-лекото шумолене от градината — те можеха да залостят вратата отвън и да подпалят дървения навес, за да може в пламъците плодът на моята утроба да ме разкъса на парчета. Нямаше да се наложи дори да преодоляват присъщото им отвращение от убийство, щом не ме смятаха за личност, а само за машина-палач; щяха да закопаят, моите останки в градината без всякакви угрizения. Не знаех добре какво бих направила, ако чуех техните прокрадващи се стъпки, и не го узнах, понеже до нищо подобно не се стигна... Сега лежах сама с мислите си и си повтарях удивителните слова на стария монах, който ми каза, гледайки ме в очите „ти си моя сестра“. Все още не ги разбирах, но когато се замислях над тях, нещо горещо се разливаше по цялото ми същество и ме променяше — сякаш бях загубила тежкия плод, с който бях обременена. Рано сутринта изскочих през полуотворената врата и отминавайки манастирските постройки, с пълен ход се впуснах към синеещите се на хоризонта планини — натам монахът насочи моето дирене.

Бързах много и към обед се бях отдалечила от манастира на повече от сто мили. Летях като снаряд между белостволите брези, а когато бягах през ливадите в подножието на планината, високата трева се разлиташе от двете ми страни като под ударите на косач.

Открих следата на двамата похитители в дълбока долина, на мостчето, прехвърлено през бистър поток, но не открих нищо от Ародес — изглежда, без да жалят усилията си, те са го носили един след друг, доказвайки с това своята хитрост и осведоменост, защото разбираха, че никой няма право да замества кралската машина в нейната мисия и със своята постъпка те бяха нарушили волята на монарха.

Навярно искате да знаете какви бяха истинските ми намерения в това последно преследване. Затова ще ви кажа, че аз измамих монасите — и все пак не ги мамех, защото в действителност желаех само да възвърна свободата си или по-точно да я придобия, понеже никога досега не я бях имала. Ако ме питате какво смяtam да правя с тази свобода, не бих могла да ви отговоря. Незнанието не беше нищо ново за мен — забивайки ножа в голото си тяло, също не знаех какво искам — да се убия или опозная, дори ако едното беше равностойно на другото. Изглежда, и тази моя постъпка беше предвидена — за това свидетелствуват всички следващи събития, значи надеждата за свобода можеше да се окаже само илюзия, даже не моя собствена, а нарочно вложена в мен, за да действувам по-енергично, подбуждана от така коварно подхвърлената примамка. Дали свободата ми не се състоеше просто в отказването от Ародес — не зная. Можех да го убия и ако бях съвсем свободна, защото не бях чак толкова безумна, че да повярвам в невъзможното чудо за събуждане на взаимност сега, когато бях престанала да бъда жена, макар и не напълно. Но можеше ли Ародес, който видя разпрания корем на голата си любовница, да повярва в това? И така, мъдростта на моите създатели прекрачваше последния рубеж на механическото изкуство — те несъмнено бяха взели пред вид в своите пресмятания и това състояние, в което бих се устремила на помощ на загубения завинаги любим. Ако можех да свърна от пътя и да се оттегля, където ми видят очите, също не бих му помогнала кой знае колко — бременна със смъртта, която не би имало за кого да родя. Затова смяtam, че бях благородно низка, поробена от желанието за свобода, за да не върша направо това, което ми беше заповядано, а онова, което ми се струваше, че искам самата аз в поредното си въплъщение. Моите объркани и дразнещи с безцелността си разсъждения, изглежда, щяха да се прекратят едва при целта. Като убия похитителите и спася възлюбения, ще направя така, че

отвращението и страхът, които изпитва към мен, да се сменят с безсилно удивление — така бих могла да постигна ако не него, то поне себе си.

Промъквайки се през гъстите лешникови храсти, под първия склон неочеквано изгубих следата. Напразно я търсех — донякъде я имаше, а по-нататък изчезваше, като че ли преследваните бяха пропаднали вдън земя. Досетих се да се върна при гъсталака и не без усилия открих храстта, от който бяха отсечени няколко дебели клона. Подуших чуканите, от които течеше сок, върнах се там, където следата изчезваше, и намерих продължението ѝ по мириса на лешниковия сок — бегълците знаеха, че ивицата на горната миризма няма да се задържи дълго във въздуха, подхваната от планинския вятър, и затова бяха използвали кокили. Това ме амбицира; миризмата на лешника отново отслабна, но аз прозрях новата им хитрост — бяха обвили края на кокилите с парчета зебло.

До стръмния склон намерих захвърлените кокили. Склонът беше осенен с огромни морени. Покрити с мъх от северната си страна, те бяха струпани така, че този гигантски сипей не можеше да се преодолее иначе, освен чрез големи скокове от камък на камък. Това бяха направили бегълците, но не бяха избрали прекия път, а криволичеха, поради което се налагаше непрекъснато да се смъквам от морените, да ги заобикалям и отново да откривам трепкащите във въздуха частици на следата. Така стигнах до отвесната урва, по която те се бяха покатерили. Тук бяха освободили ръцете на пленника; не се учудих, че по своя воля е продължил с тях — път назад за него нямаше. Запълзях по ясната следа, усещайки утроената миризма по горещите плоскости на скалите, защото те е трябвало да се катерят по тази отвесна стена, хващайки се за всяка вдълбнатина, издатък, ръб — и нямаше снопче сив мъх, притулен в цепнатините на надвисналите скали, нито дребна пукнатина, даваща минутна опора за краката, която бегълците да не бяха използвали като стъпало, спирачки се понякога на най-трудните места, за да изберат следващия преход — усещах го по засилената миризма. А аз буквально хвърчах нагоре, едва докосвайки се до скалите, усещах как всичко в мен трепти все по-силно, как всичко в мен звънти и пее от великолепната гонитба — тези хора бяха достойни за мен и аз изпитвах пред тях едновременно удивление и радост, защото това, което бяха направили в своето главоломно

изкачване нагоре, — осигурени и тримата само с едно въже, чийто конопен дъх беше останал по острите ръбове — аз извършвах сама и без никакви усилия и нищо не можеше да ме отклони от този път под небето. На върха ме посрещна страхотен вятър. Той свистеше по острия като нож гребен, но аз дори не се огледах, за да се полюбувам на зелената местност, която се простираше далече надолу до гаснещия в синкава мъгла хоризонт, а запълзях напред-назад по гребена, търсейки нови следи, и ги открих в едва забележима драскотина. Белезникаво отчупване и натрошен камък отбелязваха мястото, откъдето един от бегълците беше паднал. Аз се наведох над каменния ръб, погледнах надолу и го; видях — дребен, проснат по средата на склона, с острия си поглед различих даже тъмни пръски по варовика, сякаш около него беше валял кървав дъжд. Останалите двама бяха продължили по гребена. При мисълта, че сега ми остава само един враг — пазач на Ародес, аз съжалех, защото никога до този момент не бях усещала така силно благородството на своите действия и не бях изпълнена с такава жажда за борба, едновременно отрезвяваща и опияняваща. Затичах по наклона — бегълците бяха избрали тази посока, оставяйки загиналия в пропастта, явно много бяха бързали, а неговата мигновена смърт при падането е била несъмнена. Приближавах към скална врата, подобна на руини на гигантска катедрала, от която са останали само огромните стълбове на разбития портал, страничните подпори на контрафорсите и един висок прозорец, през който светеше небето, а на неговия фон се очертаваше тънко дръвце, с неосъзнатата смелост израсло там от семе, засадено от вятъра в шепа прах. Зад скалната врата започваше висока скалиста котловина, отчасти покрита с мъгла, притисната от разтегнат облак, от който се сипеше дребен искрящ сняг. Навлизайки в сянката, хвърлена от скалната кула, чух шум на падащи камъни, след тях грохот и по склона се срина каменна лавина. Камъните ме чукаха така, че секваха дим и искри от бронята ми, но аз, подвивайки всичките си пипала, се притиснах в плитка вдълбнатина под морената и в безопасност изчаках да паднат и последните камъни. Хрумна ми, че вторият беглец, който води Ародес, е изbral нарочно това познато му лавиноопасно място разчитайки, че аз, като не познавам планината, ще бъда смачкана под падналата лавина. И макар че тази вероятност беше нищожна, аз се

зарадвах, защото, когато противникът не само бяга и покрива следите си, но и атакува, борбата става по-достойна.

На дъното на котловината, побеляла от сняг, имаше постройка — нито дом, нито замък, — издигната от много тежки блокове, каквите сам не би могъл да помръдне и великан: аз разбрах, че това е убежището на врага — къде другаде ще се дене в този пущинак? И вече без да гоня следата, започнах да се спускам, заравяйки задните крака в подвижния сипей, с предните сякаш плувах сред дребните отломъци, а със средния чифт забавях спускането, за да не се превърне в падане, докато стигнах до снега и по него вече безшумно продължих нататък, внимавайки при всяка крачка да не се проваля в някоя бездънна пукнатина. Налагаше се да бъда предпазлива — врагът очакваше да се появя именно от превала, затова не се приближих много близо, за да не ме видят от укрепеното здание, а се вмъкнах под гъбовидна морена и зачаках търпеливо настъпването на нощта.

Бързо се стъмни, но снегът още падаше и мракът просветляваше, затова не се решавах да се приближа към дома, а само повдигнах глава на скръстените си предни крака така, че да го виждам целия. След полунощ снегът спря, но не се отърсих от него, защото ме сливаше с околните предмети и пазеше от лунната светлина, която проблясваше между облаците и сияеше като сватбена рокля, каквато никога не бях носила. Започнах бавно да пълзя към мержелеещия се силует на къщата, без да спускам очи от прозорчето на втория етаж, където тлееше жълтеникова светлина; прикрих с тежки клепачи очите си, за да не ме заслепява луната — бях се приспособила към тъмнината. Стори ми се, че в полуутъмното прозорче нещо се мярна, сякаш голяма сянка премина покрай стената, и аз запълзях бързо, докато не стигнах до основите. Започнах метър след метър да се катеря по зидовете; това не беше трудно, между блоковете нямаше спойка, държеше ги само собствената им огромна тежест. Така се добрах до долните прозорци, които чернееха като крепостни бойници, предназначени за оръдейни дула. Всичките зееха мрачно и пусто. Вътре цареше такава тишина, сякаш от векове единствена обитателка тук е била смъртта. За да виждам по-добре, включих нощното си зрение, вмъкнах глава в каменния отвор, отворих светещите очи на пипалата и от тях навътре се проточи фосфоресцентна светлина. Видях отсреща опушена камина от грапави площи, в която отдавна беше изстинала купчина насечени

дърва и овъглени сухи клонки, до стената забелязах пейка и ръждиви инструменти, смачкано леговище и някакви каменни ядра в ъгъла. Стори ми се странно, че входът е незашитен, но не се доверих на подканващата пустота, макар че вратата в дъното беше отворена. Именно в това аз заподозрях засада и се оттеглих беззвучно, както се бях вмъкнала, за да се покатеря на горния етаж. Към прозореца, от който се лееше мътна светлина, не се и опитах да се приближа. Накрая изпълзях на покрива и на неговата заснежена площадка легнах като караулещо куче, за да дочакам разсымането. Чувах два гласа, но не разбирах за какво говорят. Лежах неподвижно, като едновременно жадувах и се страхувах от мига, в който ще скоча върху противника, за да освободя Ародес: в напрегнато вцепенение, без думи си представях схватката, която ще завърши, с ужилване, и в същото време се вглеждах в бездната на душата си. Търсейки в нея вече не източника на всесилната воля, аз се опитвах да намеря макар и най-малък намек, който да ми открие дали само един човек ще погубя. Не разбрах кога изчезна нерешителността ми. Аз стоях все още несигурна, защото не се познавах, но именно неведението — като каква съм дошла — избавителка или убийца, събуди в мен нещо непознато, неизвестно до този момент, приладе на всяко мое потръпване загадъчна девственост и ме изпълни с възторг. Този възторг, ме удиви доста и аз се замислих дали не се проявява именно в него мъдростта на моите създатели — да мога да откривам своята безграницна мощ в носенето едновременно на помощ и гибел; но даже и в това не бях сигурна. Изведнъж отдолу се донесе рязък звук и сподавен стон, после още един глух звук, сякаш нещо тежко падна — и отново тишина. Аз веднага започнах да се съмквам от покрива, огънала се така, че задният чифт крака и втулката на жилото се намираха още на ръба на покрива, гръдената част се притискаше към стената, а с главата, треперейки, от усилие, се приближих до отвора на прозореца.

Свещта, съборена на пода, угасваше, само фитилът още тлееше с червено огънче; усиливайки още нощното си зрение, видях лежащо под масата тяло, обляно в кръв, която на тази светлина изглеждаше черна, и макар че цялото ми същество вопиеше за скок, най-напред поех въздух с миризма на кръв и стеарин: това беше чуждият човек — беше дошло до схватка и Ародес ме беше изпреварил, как, защо, кога — това не ме занимаваше. Като гръм ме порази друго — че с него, живия,

сме сами в пустия дом, че сега сме само двамата. Цялата треперех, избраница и убийца, и същевременно отбелязвах с немигващо око гърчовете на това голямо тяло, изпускащо последния си дъх. Ето, ако можех да си отида тихо в света на заснежените планини, само да не остана с него на четири очи, не, на шест очи, поправих се аз, безвъзвратно съм осъдена да бъда страшна и смешна и това предчувствие за насмешка и издевателство сподави всичко в мен, тласна ме напред и аз се хвърлих, увиснала като дебнещ паяк, без да обръщам внимание на скърцането на коремните пластинки по перваза, в стремителна дъга прескочих трупа, премервайки се във вратата.

Не помня нито как, нито кога я отворих. От прага започващ извита стълба, а на нея лежеше по гръб Ародес, подпрял клюмналата глава на изтритото каменно стъпало — сигурно се бяха били на тази стълба, затова почти никакъв шум не стигна до мен. И ето, той лежеше в краката ми, ребрата му се повдигаха и аз виждах неговата голота, същата, която не познавах, за която само си мислех през първата нощ на бала.

Той хръптяше, виждах как се мъчи да разтвори клепачи, а аз, извита назад, с прибрано коремче, се вглеждах отгоре в неговото отметнато лице, без да смея нито да го докосна, нито да се отдръпна, защото докато беше жив, не можех да бъда сигурна в себе си, кръвта изтичаше от него с всяко вдишване, но аз помнех, че моето задължение стига до последния му дъх, понеже кралската присъда трябва да бъде изпълнена дори ако осъденият е в агония, а аз не исках да рискувам, след като той беше още жив, и не знаех дали наистина искам той да се свести... Ако той отвореше очи със смислен поглед и ме видеше такава, каквато стоях над него, в молитвена поза, вече безсилно смъртоносна, бременна не от него — венчавка ли щеше да бъде това или нейна немилосърдно предвидена пародия?

Но той не отвори очи и когато разсъмването влезе между нас с кълба дребен искрящ сняг, който планинската фъртуна вееше през прозорците на цялата къща, простенвайки още веднъж, той престана да диша. Тогава, вече успокоена, аз легнах до него, плътно се притиснах и го взех в обятията си и лежах така в светлина и мрак през двата дни виелица, която ни покриваше с ледена завивка. На третия ден изгря слънцето.

- [1] Въртене (лат.) Б.пр. ↑
- [2] Дамски угодник, спътник за разходки (итал.). Б.пр. ↑
- [3] Средновековна игра с особени карти. Б.пр. ↑
- [4] Прозрачен облак (лат.). Б.пр. ↑
- [5] Но като цяло всичко може да се окаже различно... Благодат?
Мой бог? (лат.). Б.пр. ↑
- [6] Розовопръста Еос — зората (гр:): Б.пр. ↑
- [7] Убежище на разума (лат.). Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.